

Návrh
na skrátené legislatívne konanie o vládnom návrhu zákona o Úrade na ochranu obetí
trestných činov a oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení
niektorých zákonov

Na rokovanie Národnej rady Slovenskej republiky sa predkladá návrh na skrátené legislatívne konanie o vládnom návrhu zákona o Úrade na ochranu obetí trestných činov a oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov na základe § 89 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky.

Cieľom návrhu zákona je reagovať na najvypuklejšie problémy spojené s doterajšou aplikáciou zákona, a to predovšetkým v kontexte nedostatočných práv zamestnávateľa chráneného oznamovateľa a nejasným súvisom medzi oznamovateľom a zamestnávateľom pri poskytovaní ochrany. V praxi sa ukazuje, že práva zamestnávateľa nie sú dostatočne chránené, pretože v právnej úprave nie je zakotvený princíp možnosti preskúmania poskytnutia ochrany zo strany zamestnávateľa, čím dochádza k ohrozeniu základných práv zamestnávateľa. Zavádza sa tak mechanizmus zrovnoprávnenia postavenia zamestnanca a zamestnávateľa. Týmto krokom sa odstráni nerovnomerné a disproporčné postavenie zamestnanca a zamestnávateľa.

Zároveň sa ukazuje, že existujúci model inštitucionálnej ochrany obetí trestných činov a oznamovateľov protispoločenskej činnosti je v súčasnosti rozdelený medzi viaceré štátne orgány, čo vedie k jeho zníženej efektivite a k praktickému oslabeniu garancie práv obetí trestných činov a oznamovateľov protispoločenskej činnosti. Obete trestných činov majú v súčasnosti možnosť obrátiť sa na Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky podľa zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zatiaľ čo ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti zabezpečuje samostatný Úrad na ochranu oznamovateľov zriadený zákonom č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Táto rozdrobenosť spôsobuje, že osoby, ktoré čelia sekundárnej viktimizácii alebo odvetným opatreniam, nemajú dostatočne jednotnú a účinnú ochranu v praxi, čo môže viesť k ďalším zásahom do ich základných práv. Vzhľadom na uvedené je nevyhnutné bezodkladne pristúpiť k legislatívnej zmene, ktorá odstráni daný stav ohrozenia práv a slobôd týchto osôb.

Návrh zákona tiež reaguje na vyššie uvedenú situáciu tým, že zriaďuje nový nezávislý Úrad na ochranu obetí trestných činov a oznamovateľov protispoločenskej činnosti s celoštátnou pôsobnosťou, ktorý prevezme agendu odškodňovania obetí od Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a nahradí doterajší Úrad na ochranu oznamovateľov. Zriadením jednotného úradu sa vytvorí predpoklad na okamžité a koordinované zabezpečenie ochrany ohrozených osôb. Iba urýchleným nadobudnutím účinnosti tohto zákona je možné odvrátiť pokračovanie zásahov do ľudskej dôstojnosti obetí trestných činov a oznamovateľov a zabrániť ďalším nepriaznivým následkom.

Na základe vyššie uvedeného, v súlade s § 89 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, vláda Slovenskej republiky navrhuje, aby Národná rada Slovenskej republiky schválila vládny návrh zákona o Úrade na ochranu obetí trestných činov a oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v skrátenom legislatívnom konaní, a to z dôvodu ohrozenia základných ľudských práv a slobôd.